

Nemirno ili hiperaktivno dijete

ADHD sindrom (Attention Deficit Hyperactivity Disorder)

Što je to

To je bolest koja je uzrokovana poremećajem u djetetovom mozgu. U zadnjem desetljeću bolest je sve češća te zahvaća i do 8% školske djece. Poremećaj nastaje radi nedovoljnog stvaranja moždanih tvari koje se zovu moždani hormoni ili neurotransmitori. Hiperaktivno dijete ima poremećaj pažnje i koncentracije. Uz to ima teškoće pri govoru, razumijevanju, čitanju, pisanju, crtanju i računanju.

ADHD sindrom nije pomanjkanje inteligencije ili sposobnosti učenja, već problem u ponašanju. No postoje i iznimke pa dijete s ADHD sindromom može biti i duševno zaostalo. Tada u školi uči po prilagođenom programu. Bolest češće pogađa dječake

Hiperaktivnost je vrlo stresno stanje, kako za dijete tako i za okolinu.

Dijete s takvim poremećajem zna da njegovo ponašanje nije uredno i normalno, ali ono ne može ništa učiniti protiv toga.

Kako prepoznati hiperaktivno dijete

Stalno je u pokretu, sve dodiruje i ne može dugo sjediti na jednom mjestu.

Teško mirno sjedi za vrijeme obroka.

Teško bilo što dijeli s drugima, teško bilo što čeka, osobito teško čeka u redu, često uzima stvari od drugih bez mnogo obzira za tuđe osjećaje.

Teško uspostavlja i njeguje prijateljstva.

Teško izvršava i najjednostavnije zapovijedi.

Ne zna organizirati svoje vrijeme, školsku torbu i svoju sobu.

Grize olovku, nateže rukave i šara po knjigama i bilježnicama.

Kad ga se u školi pozove na ploču, odbija ustati, a iz klupe odgovara kad ga se ne pita.

Sve što radi, čini prebrzo te pravi nepotrebne pogreške.

Nije sposobno slijediti upute koje se daju cijeloj grupi, pa odbija rad u grupi.

Pismeni radovi su mu obično zbrkani.

Lako posrće i pada, nespretno baca predmete ili mu oni ispadaju iz ruku.

Lako se povodi za bučnom i brbljavom djecom.

Često napušta školsku klupu i nešto pretražuje po razredu, dok druga djeca mirno sjede.

Ne pazi kad učitelj nešto objašnjava, već gleda drugamo.

Lako odustaje od zadatka jer procjeni da to ne može učiniti.

Kod igranja društvenih igara ne voli gubiti, odnosno kad gubi, tada odustaje od igre.

Želi stalno biti u centru pažnje.

Zna lagati učitelju da nema zadaću, iako ju ima napisanu.

U svemu mu je potreban stalni nadzor.

Reagira naglo, bez razmišljanja.

Ima teškoće na području motorike. U govoru tepla. Ima dislaliju, tj. ispušta pojedine glasove, teško shvaća.

Neuredno piše, teško čita, loše crta i teško prepričava pročitani tekst.

Imaju kratkotrajno pamćenje.

Voli se družiti s mlađom djecom.

Često se čini da ne sluša u situacijama kad mu se izravno obraćamo.

Često ne prati upute i ne dovršava školski uradak.

Često gubi stvari.

Ometaju ga vanjski podražaji: glasovi, glazba s radija, slike s televizije, zvuk s mobitela.

Naglo upada u razgovor ili igru.

Teško se ispričava kad je potrebno.

Često bez povoda nekoga grli, dodiruje i tapše svoje vršnjake u kolektivu.

Agresivno rješava sukobe.

Teško shvaća granicu između mašte i stvarnosti.

Drugoj djeci je takvo dijete u početku poznanstva zabavno, no kasnije ga grupa odbacuje.

Takvo dijete ne mora biti ometano u svojim intelektualnim sposobnostima.

Kako pomoći takvom djetetu

Prvi učiteljev korak trebao bi biti da se približi djetetu, upozna se s njegovom obiteljskom situacijom (je li je u kući trenutno neka stresna situacija; razvod braka, smrt bližeg rođaka, rođenje djeteta, svađe...).

Ako se kod djeteta uoči hiperaktivnost treba upoznati stručnog suradnika u školi (psihologa, pedagoga, defektologa), koji će uz zajedničko promatranje s učiteljem dati roditeljima i učiteljima smjernice o daljnjem postupanju s djetetom.

Treba vidjeti koliko je roditelj spreman i zainteresiran prihvatiti da mu je dijete drugačije od ostale djece. U slučaju da postoji povoljna situacija, tj. da roditelj prihvaća sugestiju škole, dijete će biti upućeno na tzv. timsku obradu. To je jednodnevni odlazak u specijaliziranu dječju ustanovu u Zagrebu. Tamo se učini pregled kod dječjeg neurologa, psihologa, defektologa i dječjeg psihijatra.

Roditelj mora postati partner kako školi, tako i zdravstvenoj ustanovi. Tako se oko djeteta stvara trokut: učitelj – roditelj – liječnik. Tek tada se djetetu može pomoći.

Treba shvatiti roditelje kojima je teško odgajati takvo hiperaktivno dijete.

Učitelj treba hiperaktivnom djetetu omogućiti primjerenu socijalizaciju. To znači da ostale učenike nauči kako da prihvate hiperaktivno dijete. Treba sprečavati tučnjave i svađe u razredu za vrijeme odmora. Treba sprečavati da se takvoga učenika izolira, vrijeđa, omalovažava, fizički i psihički zlostavlja. Treba pomoći djetetu da obuzdava svoj nemir. Treba ga podučiti da bolje kontrolirati svoju pažnju i obuzdava eventualnu agresiju. Treba ga zaposliti da piše na ploči, da nešto na glas čita... Ne smije mu se dopuštati da se izolira i zatvori u svoj vlastiti svijet. Učitelj treba nastojati da postane osoba od povjerenja za takvoga učenika i prijatelj dječakove obitelji. On treba biti most između djeteta, roditelja, škole i okoline.

Što se događa ako svi (roditelji, škola, liječnici...) zakažu?

Tada dijete ne završava čak niti osnovnu školu. Takvo dijete teško uči, počinje nakupljati jedinice, neopravdane satove i bježati sa nastave.

Jedan hiperaktivni 14 godišnji dječak radi loših ocjena završio je u popravnom domu. Njegova bolest nije bila prepoznata. Kad je došao kući na praznike pije, pušio je i razbijao po ulici.

Drugi je hiperaktivni dječak upisan u prvi razred srednje škole. Zbog lošeg uspjeha stavljen je u razred s djecom koja su učila po prilagođenom programu. Odbijao je ići u školu i vrijeme je provodio po kafićima.

Hiperaktivno dijete obično postaje samotnjak, jer ga okolina ne razumije. Popravni dom za takvo dijete nije rješenje. Nakon izlaska iz doma dijete se ne snalazi u svijetu. Zbog svoje naivnosti često postaje ovisnik o drogama što ga dalje vodi u kriminal pa može završiti i u zatvoru.

Ako dijete ne dobije stručnu pomoć, okolina ga zamrzi, a cijelu njegovu obitelj izolira.

Zaključak

Hiperaktivnom djetetu može se pomoći. No u tome mora sudjelovati roditelj, škola i liječnik.